

CHỦ TỊCH HỒ CHÍ MINH TRỰC TIẾP CHỈ ĐẠO THÀNH LẬP CƠ QUAN THỂ DỤC THỂ THAO TRUNG ƯƠNG CỦA CHẾ ĐỘ MỚI

Trương Quốc Uyên*

Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thành công, đất nước Việt Nam độc lập, chế độ mới được kiến tạo. Từ đó nhiều lĩnh vực quan trọng của đời sống xã hội, trong đó có thể dục thể thao (TDTT) được khởi xướng và phát triển. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định đó là sự nghiệp cách mạng vì dân vì nước.

Cơ quan TDTT Trung ương của chế độ mới được hình thành từ sự chỉ đạo trực tiếp của Chủ tịch Hồ Chí Minh.

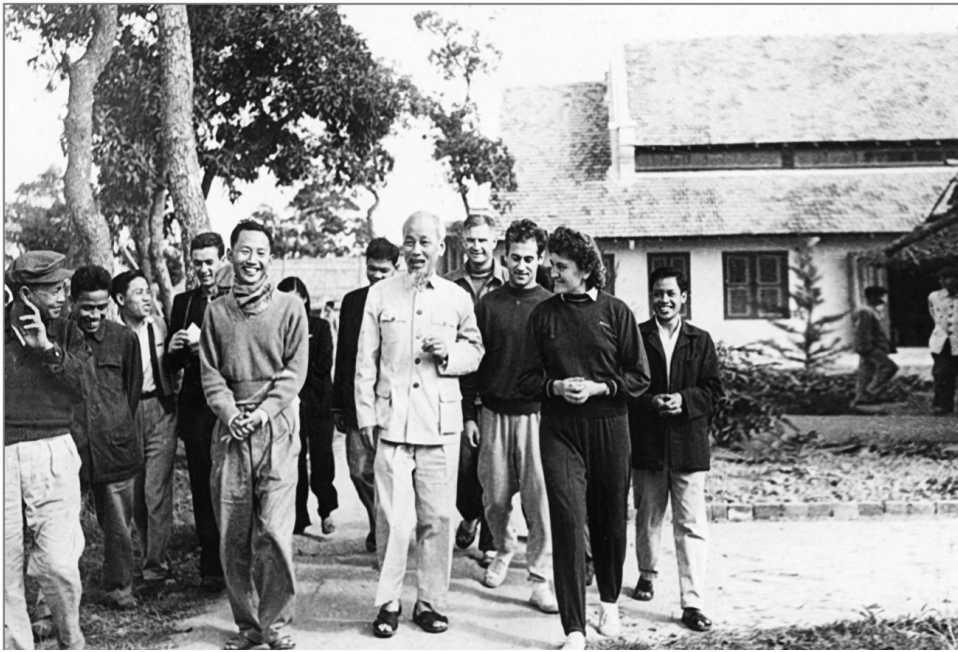
Cách mạng Tháng Tám năm 1945 thành công, nước Việt Nam dân chủ cộng hòa ra đời, Chính phủ lâm thời do Hồ Chí Minh làm Chủ tịch. Người đã lãnh đạo Chính phủ và quốc dân tiến hành nhiều công việc to lớn, cấp thiết như chống thù trong giặc ngoài, chống giặc đói, giặc dốt với các nhiệm vụ xây dựng nước nhà. Nhận thấy sức khỏe của đồng bào ta giảm sút nghiêm trọng do chế độ thực dân phong kiến gây nên, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ đạo các ngành có liên quan thực hiện một trong những biện pháp rất cần thiết, đó là tiến hành cuộc vận động mọi người già trẻ, gái trai rèn luyện sức khỏe vì dân, vì nước. Để tổ chức và điều hành cuộc vận động này, Chủ tịch Hồ Chí Minh trực tiếp chỉ đạo thành lập cơ quan TDTT trung ương và xác lập ngành TDTT cách mạng.

Cuối năm 1945, Bộ Thanh niên được thiết lập, ông Dương Đức Hiền được chỉ định làm Bộ trưởng. Chủ tịch Hồ Chí Minh trực tiếp giao nhiệm vụ cho ông Dương Đức Hiền Bộ trưởng Bộ Thanh niên chuẩn bị nhân sự để thành lập Nha Thể dục Trung ương và Người đề nghị ông Dương Đức Hiền kiêm làm Giám đốc Nha này nhằm thực hiện tốt các hoạt động của TDTT. Ông Dương Đức Hiền là một thành viên trong Chính phủ lâm thời, lúc đầu tỏ ra băn khoăn và báo cáo với Chủ tịch Hồ Chí Minh rằng: Cách mạng vừa mới thành công, đất nước và nhân dân còn nhiều khó khăn, xúc tiến TDTT trong hoàn cảnh này thì e rằng không ai ủng hộ. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã ân cần giải thích cho ông Bộ

trưởng Thanh niên thấy rõ sự cần thiết của TDTT không chỉ sau này có điều kiện thuận lợi mà cả hiện tại trong tình hình đất nước và nhân dân gặp nhiều khó khăn vẫn cần làm và làm được. Người chỉ rõ cho ông Bộ trưởng Bộ Thanh niên thấy rằng: Thể dục thì ai cũng có thể dành mười phút tập vào sáng sớm hàng ngày sau khi ngủ dậy, không tốn kém thời gian, sức khỏe được giữ gìn và sẽ tốt lên, thể thao thì vừa vui chơi vừa rèn luyện thể chất nhanh, mạnh, bền bỉ, dẻo dai, được nhiều người nhất là thanh niên ham thích; đồng bào ta ai cũng thường xuyên tập luyện TDTT thì ai cũng có được sức khỏe, công cuộc kiến thiết quốc gia, bảo vệ nước nhà thành công. Ông Bộ trưởng Bộ thanh niên sau khi nghe lời Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ ra một cách chí lý như vậy đã hứa với Người quyết tâm làm tròn trách nhiệm. Vài tuần sau, vào cuối tháng 01 năm 1946, ông Bộ trưởng Bộ thanh niên đã chuẩn bị được đầy đủ nhân sự để thành lập Nha Thể dục Trung ương trong Bộ Thanh niên. Ngày 30 tháng Giêng năm 1946 Chủ tịch Chính phủ lâm thời nước Việt Nam dân chủ cộng hòa Hồ Chí Minh ký sắc lệnh số 14 thành lập Nha Thể dục Trung ương. Được sự chỉ đạo của Chủ tịch Hồ Chí Minh, cơ quan TDTT trung ương của nước Việt Nam hình thành.

Tháng 3 năm 1946, sau tổng tuyển cử tổ chức và cơ cấu mới của Chính phủ chỉ còn 10 Bộ, giảm bớt một số Bộ trong đó có Bộ Thanh niên. Nhưng để duy trì hoạt động thanh niên và TDTT trên phạm vi cả nước, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ đạo và ký sắc lệnh số 38 ngày 27 tháng 3 năm 1946 thành lập trong Bộ Quốc gia Giáo dục Nha Thanh niên và Thể dục. Nha thanh niên và

*Nhà nghiên cứu Trường Đại học TDTT Bắc Ninh

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã tới thăm Trường trung cấp TDTT Trung ương, Trường học đào tạo cán bộ TDTT đầu tiên tại Việt Nam ngày 14/12/1961, chỉ 02 năm tính từ thời điểm thành lập Trường

thể dục gồm có một phòng Thanh niên Trung ương và một Phòng Thể dục Trung ương. Thông tư số 310-TN ngày 30 tháng 3 năm 1946 của Bộ trưởng Quốc gia Giáo dục về vị trí của Nha Thanh niên và Thể dục là “Ngang hàng với các Nha Đại học, Trung học, Tiểu học và Bình dân học vụ. Phòng Thanh niên trung ương do Tổng ủy viên Thanh niên làm Giám đốc và có một Hội đồng thanh niên giúp việc, Phòng Thể dục Trung ương do Tổng ủy viên Thể dục làm giám đốc và có một Hội đồng Trung ương giúp việc”. Thông tư này cũng quy định: “Ở mỗi Kỳ, tỉnh, huyện và xã có một ủy viên Thanh niên và Thể dục do một Ủy trưởng Thanh niên và Thể dục đứng đầu”. Trực tiếp chỉ đạo Nha Thanh niên và Thể dục là một thứ trưởng của Bộ Quốc gia Giáo dục. Như vậy hoạt động của Nha Thanh niên và Thể dục nói chung và Phòng Thể dục Trung ương nói riêng luôn có tiếng nói trọng lượng và thể mạnh trong hoạt động của mình từ trung ương xuống cấp tỉnh và cơ sở.

Hoạt động của cơ quan TDTT Trung ương của chế độ mới

Từ trước cuộc Cách mạng Tháng Tám năm 1945, thực dân Pháp thống trị đất nước ta gần 100 năm. Chúng âm mưu lợi dụng và chi phối hầu hết các lĩnh vực của đời sống xã hội Việt

Nam, trong đó có lĩnh vực TDTT. Thực dân Pháp sử dụng TDTT nhằm phục vụ cho chính sách củng cố, duy trì nền thống trị lâu dài của chúng đối với nhân dân các nước Đông Dương nói chung, nhân dân Việt Nam nói riêng. Để trực tiếp điều hành các hoạt động TDTT, thực dân Pháp cho thành lập “*Tổng ủy viên thanh niên thể dục thể thao Đông Dương*”. Các hoạt động của tổ chức này về TDTT phục vụ cho ý đồ lôi kéo thanh niên chống lại cách mạng.

Hoạt động của cơ quan TDTT Trung ương của chế độ mới, đầu tiên là hoạt động của Nha Thể dục Trung ương trong Bộ Thanh niên, sau đó là hoạt động của Phòng Thể dục Trung ương của Bộ Quốc gia Giáo dục. Tuy mức độ mạnh mẽ, hiệu quả khác nhau nhưng hai cơ quan TDTT Trung ương này đều nhằm mục đích “*Gây trong nước một phong trào ham thích thể dục, thể thao nhằm tăng bổ sức khỏe đại chúng, cải tạo nòi giống*” (Nghị quyết số 13 – TN, ngày 30 tháng Giêng năm 1946 của Bộ Thanh niên).

Hoạt động của Nha Thể dục Trung ương trong Bộ Thanh niên: Nha Thể dục Trung ương trong Bộ thanh niên tích cực thực hiện tốt các nhiệm vụ được đề ra trong các Nghị định của Bộ trưởng Bộ thanh niên bằng các hoạt động như: Tuyên truyền trên các tờ báo hàng ngày

LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN THỂ DỤC THỂ THAO

“Việt Nam khỏe”, “Cứu quốc”, “Ý dân”, “Dân Thanh”, các tờ báo tuần “Sao vàng”, “Gió mới”, “Bán nguyệt san y học” về tác dụng của TDTT, về phong trào TDTT hình thành và phát triển ở các địa phương, các cơ sở; biên soạn các tài liệu hướng dẫn, huấn luyện, tập luyện TDTT; sửa chữa, xây dựng sân bãi, dụng cụ TDTT. Về đào tạo nguồn nhân lực TDTT, vào tháng 2 năm 1946, Nha Thể dục Trung ương đã thành lập được Trường Cán bộ TDTT Việt Nam. Chủ tịch Hồ Chí Minh cho phép trường này mang tên là “Trường cán bộ thể dục thể thao Hồ Chí Minh”.

Trường cán bộ thể dục thể thao Hồ Chí Minh kể từ ngày thành lập đến cuối tháng 5 năm 1946 đã đào tạo và bồi dưỡng được một số khóa học, lớp học cấp tốc với gần 400 cán bộ, giáo viên, huấn luyện viên, hướng dẫn viên TDTT, trong đó có 80 nữ. Nguồn nhân lực này về các địa phương, cơ sở, đơn vị tiến hành các hoạt động TDTT sôi nổi trong dân chúng, trong các trường học và đơn vị lực lượng vũ trang. Nha Thể dục Trung ương còn phối hợp với Bộ Quốc gia Giáo dục nghiên cứu và thực hành các bài thể dục học đường, phối hợp với Bộ Y tế xây dựng các bài tập thể dục phù hợp với lứa tuổi, giới tính.

Hoạt động của Phòng Thể dục Trung ương: Phòng Thể dục Trung ương tiếp tục thực hiện tốt những nhiệm vụ của Nha Thể dục Trung ương. Ngoài ra, Phòng Thể dục Trung ương tiến hành thành lập các tổ chức “Thanh niên – Thể dục”, các tổ chức TDTT từ cấp tỉnh xuống tới cơ sở. Đặc biệt Phòng Thể dục Trung ương cùng với Phòng Thanh niên Trung ương đã phối hợp với các Ban chỉ huy của các lực lượng vũ trang tổ chức “Ngày Thanh niên vận động” diễn ra trong hai ngày 25 và 26 tháng 5 năm 1946 ở Thủ đô Hà Nội. Ngày hội này nhằm gây không khí vui vẻ, phấn khởi cho tuổi trẻ và nhân dân nói chung. Sau hai ngày tổ chức các hoạt động như diễu hành, cắm trại, thi hát, đồng diễn bài thể dục phổ thông, thi chạy việt dã, bóng đá... Buổi tối ngày 26 tháng 5 Ban tổ chức tiến hành Lễ bế mạc “Ngày Thanh niên vận động”. Đúng 19 giờ 20 phút, Chủ tịch Hồ Chí Minh đến dự lễ. Người tiến lên lễ đài, đứng trước loa phóng thanh động viên thanh niên các trường học, các đơn vị lực lượng vũ trang hãy đi tiên phong trong các hoạt động TDTT vì dân vì nước. Người châm ngọn

lửa vào đài lửa và nói “*Bác mong ngọn lửa thiêng này tỏa sáng ở Thủ đô Hà Nội cổ vũ cho phong trào toàn dân khỏe vì nước. Thanh niên hãy hăng hái, đoàn kết, xung phong!*”. Chủ tịch Hồ Chí Minh dứt lời, rời khỏi lễ đài, tức thì hàng chục bó đuốc của các đơn vị, các trường học lên châm ở “*ngọn lửa thiêng*” rồi tỏa về các đường phố chính của Thủ đô Hà Nội, vừa đi vừa hô các khẩu hiệu “*Hồ Chủ tịch muôn năm!*”, “*Khỏe để giữ vững non sông, khỏe để xây dựng nước nhà*” và hát vang bài ca “*Khỏe vì nước kiến thiết quốc gia*”.

Từ sau ngày phát động cho đến cuối năm 1946, phong trào “*Toàn dân khỏe vì nước*” lan tỏa ra nhiều tỉnh, thành phố ở miền Bắc, miền Trung nước ta, từ thành thị đến nông thôn, từ đồng bằng, trung du tới miền núi. Phong trào “*Toàn dân khỏe vì nước*” thu hút ngày càng đông đảo dân chúng, người lao động ở các cơ sở, cán bộ, công chức trong các cơ quan nhà nước, học sinh và sinh viên ở các trường học, cán bộ và chiến sĩ thuộc các đơn vị lực lượng vũ trang. Vai trò của thanh niên đi tiên phong của phong trào “*Toàn dân khỏe vì nước*”. Phong trào này trở thành nền tảng của thể thao thành tích cao, hình thành và phát triển ngày càng nhiều vận động viên các môn thể thao hiện đại và thể thao dân tộc. Phong trào “*Toàn dân khỏe*” đã tiến triển hình thành nền TDTT cách mạng của nước Việt Nam mới.

Những sự kiện Chủ tịch Hồ Chí Minh chỉ đạo thành lập Nha Thể dục Trung ương trong Bộ Thanh niên và Phòng Thể dục Trung ương thuộc Bộ Quốc gia Giáo dục với các hoạt động của Nha và các phòng đó, nói chung là cơ quan TDTT trung ương, có ý nghĩa rất sâu sắc. Những sự kiện đó thể hiện vai trò chỉ đạo và định hướng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về sự hình thành Ngành TDTT với nền TDTT Cách mạng vì dân vì nước.